

TAMME LEHT

A photograph of a wooden boardwalk leading through a wetland area at sunset. The sun is low on the horizon, creating a warm, golden glow. The boardwalk is made of wooden planks and leads towards a line of trees in the distance. The water in the wetland reflects the light from the sun.

Tartu Tamme Gümnaasium
oktoober 2022

Toimetaja

Küljendaja ja toimetaja

Aune Altmäe

Toimetaja

Ingrid Janter

Toimetaja

Rebeka Kind

Toimetaja

Airiin Pentsa

Toimetaja

Kärt Utsu

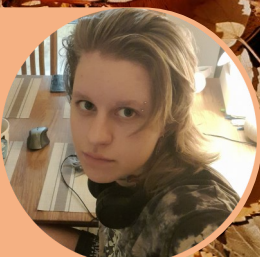
Toimetaja

Maarja Paidre

Toimetaja

Kristi Kasemaa

Toimetaja

Alice Tšenakova

Toimetaja

Siim Savik

Toimetaja

Karl Peegel

Toimetaja

Tanmar Zingfeld

Toimetaja

Angelika Alliksaar

Uued kümnendikud tutvumislaagris

Angelika Alliksaar

29.-30. augustil toimus Tamme gümnaasiumis 10. klassidele mõeldud tutvumislaager, mille eesmärgiks oli tutvumine õpetajate, klassikaaslaste ja tuutoritega ning koos aja veetmine. Sel aastal oli võimalus ka koolis ööbida.

Esimene päev oli jaotatud mitmeteks erinevateks tegevusteks. Päeva alguses olid igal klassil sessioonid, mis sarnanesid koolitundidele. Õpioskuste tunnis saime tuttavaks õppe- ja õpilasnõustajaga, analüüsisime oma õppevõimeid ja mida me endas parandama peaksime. Infotunnis räägiti meile koolikorraldusest ja suunale vastavatest kursustest, tehti juttu ka koolivälistest pakkumistest. IT-minutid toimusid auditooriumis, mis oli meie jaoks veel täiesti uus paik. Pärast seda seadsime sammud aulasse, kus ootas ees *team building*. Arvatavasti kõige aktiivsem ja lõbusam "tund" tol päeval: mängitud sai klassikalist toolimängu, küsisime üksteiselt huvitavaid küsimusi ning üritasime kõigest jõust meelde jätta kõigi uute klassikaaslaste nimesid. Muidugi oli meil ka klassijuhatajatund. Eks kõik olid ärevad – nii õpetajad, kes nägid oma uhiuusi õpilasi koos tegutsemas, kui ka õpilased ise, kes üritasid aru saada, milline see tulevane õpetaja siis on.

Sessioonid olid lõppenud, kuid tegevusi oli veel ja veel. Oli aeg hinge tõmmata ja seejärel tuutoritega kohtuda, kes näitasid meile põhjalikumalt koolimaja, rääkisid koolielust ja aitasid meid igasuguste küsimustega, mis meil mõttes olid. Põnevust tekitas aardejaht, kus pidime uudistavalt majas ringi siblima. Natuke hiljem pandi meid proovile klassidevahelistes mängudes, mis toimusid koolimaja ees.

Õhtul algas meelelahutus: hakkasid pihta klassidevahelised etteasted. Enne seda valiti loosi teel kava laul ja harjutati kõvasti klassiruumides tantsuliigutusi. Välja võeti kapis tolmunud mütsid, kübarad ja kitlid – mida rohkem kaunistusi, seda uhkem! Etteasted olid väga lähedad ja iga klass sai žürii poolt mingi auhinna. Peale etteasteid jätkus pidu diskoga või siis lihtsalt vaba ajaga.

Järgmisel hommikul pikka pidu polnud: äratuskell oli alles just helisenud ja juba pidi minema aatriumisse võimlemisharjutusi tegema. Kerge hommikusöök, kiire koristus – ja siis oligi kojumine. Tutvumislaagrite punkt peale pandud. Kogu üritus oli aga kokkuvõttes väga tore ning nalja ja uusi kogemusi sai.

TTG repsimine 2022

Maarja Paidre

Septembri lõpus toimus rebaste repsimine, et uutest kümnendikest saaksid täieõiguslikud Tartu Tamme Gümnaasiumi õpilased.

Repsimise päeval kooliuksest sisse astudes võis märgata kümnendikke, kel koolikoti asemel kaasas supipott, kingakarp või hoopis marjaämber – nimelt oli kümnendike esimeseks katsumuseks minna kooli ükskõik millega peale koolikoti. Samuti oli üsnagi lihtne eristada kümnendikke üksteisest nende riie-tuse poolest. IT õpilased paistsid silma punase värvi poolest, tehnoloogiaklassi tunnusvärviks oli sinine, kultuuriklassi õpilasi kaunistas ilus kollane, loodussuunale iseloomulikuks värviks oli roheline ning meditsiiniklassi õpilasi tundis kooli peal ära valgete riiete järgi. Igal suunal pidi olema ka oma kindel element ning originaalsed kostüümid andsid samuti lisapunkte. Enne varajase koolipäeva algust oli vaja oma uus “koolikott” garderoobi ära panna, kuid ka seda ei tehtud rebastele lihtsaks – garde-roob oli justkui kaetud ühe hiiglasliku ämblikuvõrguga – läbi mille tuli paindumisvõimeid kasu-tades oma klassi nagideni jõuda.

Enne koolitundide algust koguneti kella kaheksaks koolihoovis, et alustada päeva kerge hommikujook-su ning -võimlemisega. Esimese koolitunni ajal oli kümnendikel ülesandeks koristada kooliümbrust nii väiksemast kui ka suuremast prahist. Veidi peale lõunat toimusid klassidevahelised tegevused aatriumis – paberteip, mida mööda rebasekutsikad liikuma pidid, tuli nüüd neil endil kooli pealt ära koristada, klassidel oli võimalus oma tantsuoskusi näidata ning mängiti ka paari lõbusat mängu, mille käigus tekkis väike võistlusmoment.

Kui ametlik koolipäev oli lõppenud, said klassi-kaaslased omavahel veidi aega veeta ning oli aega ka snäkipausiks, et ülejäänud õhtuks energiat koguda. Peale Nutella saiade söömist tuli õueriided selga panna ning minna välja, et täita igale klassile kohustuslikud 5 ülesannet. Õpilased said järgneva pooleteise tunni jooksul lüüa veidi raskendatult mõned jalgpalliväravad, proovida paar maitsvat ja mitte nii maitsvat jooki, koukida oma hambaid kasu-tades kiirnuudlite hulgast välja õunu, moodustada võimalikult paljudest riie-test keti ning kogu klassi võimalikult kiiresti hularõngast läbi aidata. Peale nende ülesannete lahendamist oli aeg üheks klassidevaheliseks teatevõistluseks, kus roomati

murul, libistati end seebiveega kaetud kilel ning hüpati ka prügikotis.

Kõik klassid said veidi enne 23. septembrit loosi tahtel endale ühe muinasjutu, mille teemal pidid tegema 3-minutilise etteaste. Tegu võis olla laulu, tantsu, näidendi või mingi muu loova esitusega. 10TE sai teemaks Pöial-Liisi, 10ME Punamütsikese, 10KU Väikse Merineitsi, 10LO Uinuva Kaunitari ning 10IT etteaste teemaks oli Lumivalgeke. Esituse sisu pidi peegeldama ka klassi suunda ning kogu klass oli vaja kuidagi kaasata.

Kui meeleolukad ja iseloomult väga erinevad esi-tused vaadatud, oli veidi aega, et kümnendikud saaksid oma päeva jooksul räsitud riided vahetada puhaste ning viisakate vastu, et siis üheskoos asuda Raja pargi hiiglasliku augu poole. Kuigi rongkäik Raja pargini oli üsnagi lühike, olid õpilased väga elevil ning sai kuulda ka mõnda viisijuppi. Kui kõik klassid olid edukalt orgu jõudnud, oli aeg anda vanne. Samuti kuulutati välja eriauhindade võitjad ning muidugi 2022. aasta Tartu Tamme Gümnaasiumi rebaste repsimise võitja. Nagu mullu, oli ka sel aastal võitjaks kultuuriklass. Peale vande andmist ja võitjate väljakuulutamist läksid kõik klassid ükshaaval august välja ning neid ootas seal direktor koos abilistega. Direktor kätles kõiki õpilasi ning iga õpilane ristiti Tamme täieõiguslikuks liikmeks, õpi-lased said endale ka TTG helkuri. Tegu oli väga sündmusterohke ning erilise koolipäevaga, mis jääb õpilastele kindlasti veel kauaks meelde.

Nüüd, kui kool on juba mõned kuud kestnud, tahtsime teada, mida uute kümnendike klassijuhatajatel oma õpilaste kohta öelda on.

10LO klassijuhataja Helle-Mari Märtsen: Mina iseloomustaksin 10. loodusklassi kui kollektiivseid individualiste ehk siis õpilased on üksikisikutena väga põnevad ja isikupärased, aga toimivad väga mõnusasti ka grupis ja hoiavad üksteist. Mulje on väga positiivne, olen uhke ja õnnelik, et saan olla 10LO klassijuhataja. Klassilt ootan gümnaasiumi jooksul elementaarsena kooli edukat lõpetamist, kuid inimlikult muidugi seda, et kõik tunneks end õnneliku ja rahulolevana. Klassiga koos teeme palju juba suunast tulenevalt, aga hea seltskonnaga pole enamasti küsimus selles, mida teha, vaid millal teha.

10ME klassijuhataja Marko Kuura: Nad ei ole just sellised, kellele meeldiks *airsoft*'i mängima minna. Samas ma alles õpin neid tundma. Tundub, et nad on tulnud siia õppima ja arenema. Gümnaasiumi jooksul ootan neilt arengueesmärkide sõnastamist ja nende saavutamist. (Mida koos klassiga teha sooviksite?) Neile vist meeldib pitsa. Ehk midagi sellest valdkonnast.

10KU klassijuhataja Maret Kuura: Klass on sümpaatne ja meeldiv, paistavad heatahtlikud ja hea huumorimeelega. Toimetavad ja on asjalikud. Tunnis on uudishimulikud, viisakad ja töökad. Tundub, et nendega saab lahendada probleeme ja arutada erinevate teemade üle. Ühtlasi on klass aktiivne ja seltskondlik. Loodan, et nende kooli meel-

sus, toimekus jääb püsima ja ma oma sõnu ei pea sööma :) Soovin, et klassi õpilased oleks ausad ja viisakad, heasüdamlikud ja hoolivad, õpihimulised ning töökad. Oskaksid hinnata ennast ja oma kaaslast. Suhtuksid õpetajatesse lugupidamisega. Rõõm ja sära oleks hinges. Loodan, et klass võtab kooliüritustest osa, õpilased tahaksid ise koos olla ja midagi teha. Arvestaksid kõikide klassikaaslastega, ka nendega, kes on tagasihoidlikumad. Sooviksin oma klassi õpilasi rohkem tundma õppida, ühtsust toetavaid üritusi koos korraldada.

Intervjuu õpilasnõustaja Kaija-Liisaga

Alice Tšenakova ja Airiin Pentsa

Tutvustage end lühidalt. Kes Te olete ja kus kohast tulete?

Teie jaoks olen õppenõustaja, aga suure osa minu igapäeva täidab veel perekond, sest olen nelja lapse ema. Eks rõhuasetused ja enesemääratlus muutuvadki ajas. Pere ja Tamme Gümnaasium on hetkel need väljundid, mis määratlevad mind tänases päevas ehk kõige enam.

Kuidas Te Tartu Tamme Gümnaasiumisse sattusite?

Olen siin nüüd 20aastase ringiga tagasi. Just gümnaasiumis õppides tekkis kunagi tunne, et tahaks töötada laste või noortega. Mäletan idealistliku ja naiivsena tunduvat mõtet, et milleks saada oma lapsi, kui on võimalik mängida olulist rolli väga paljude noorte elus.

Gümnaasiumi lõppedes polnud mul kindlat lemmikainet või ala, mida edasi õppida. Mulle pakkus huvi kõik kultuuriga seonduv, sealhulgas traditsioonid ja pärimus. Nii tunduski kõige meeldivam ja sujuvam minna Viljandi Kultuuriakadeemiasse huvijuhtimist

ja kultuurikorraldust õppima. Kooli lõppedes tegelesin noorsootöö ja pillilaagrite korraldamisega, sain peagi ise lapsed, aga ühel hetkel tundus, et tahaks jälle edasi õppida. Nii astusingi Tartu Ülikooli usuteaduskonda religiooniantropoloogiat õppima, sest traditsioonid, religioon ning inimese hingeelu on üks huvitav ja tihedalt segunev kompott, millest ei saa kunagi küllalt. Usuteaduskonnas õppisin ka religioonipedagoogikat, pärast lõpetamist järgnesid veel mõned õpetajakoolitused, mis võimaldasid töötada koolis ja lasteaias. Kui lõpuks nägin, et Tamme Gümnaasium otsib õppenõustajat, tundsin, et see on võimalus tagasi pöörduda oma kunagise soovi juurde.

Kas puhkus spaas või matk metsas? Millega tegelete vabal ajal?

Mulle meeldib pigem metsas. Seal on rohkem vabadust. Spaas on palju teisi inimesi ning kogu tegevus väga organiseeritud, pole iseolemist. Olen see inimene, kes vajab puhkamiseks oma aega ja ruumi ning lisaks ka meelelisi elamusi. Mets pakub

Lisaks loodusele köidavad mind ka teater ja kino. Eriti pisut alternatiivsemad vormid. Tartus on selleks head võimalused käia Elektriteatris erinevaid filmiprogramme vaatamas või Uues Teatris teatrikatsetustest osa saamas.

Kuidas kool tundub? Mis meeldib?

Väga meeldib see, et praegustel noortel on olemas võimalused, millest mina kunagi puudust tundsin, eelkõige pean silmas regulaarseid konsultatsioone, nõustamist, tuutorssüsteemi jms.

Huvitav on jälgida, kuidas tänapäeva õpilased on kohati väga eneseteadlikud, püüavad tihti olla iseseisvamad kui minu ajal. Aga ega õpetajadki alla jää. Selline masinlik ja range pedagoogi stereotüüp, kes ei lase enda olemust ja isiksust tööalases situatsioonis valla, koolis enam ei kehti. No tegelikult arvan, et see ongi pigem eemalt vaadatud stereotüüp, aga siiski, mulle tundub, et minu ajal jäid õpetajad õpilastele kaugemaks. Praegu näib, et kõik ajavad siiralt ja otsekoheselt oma asja. Samas on piisavalt ühistunnet ja märkamist.

Kuidas töökoht Teid mõjutab?

Tunnen, et väga mõjutab. Pean tunnistama, et olin võrdlemisi keeruline õpilane. Mida aeg edasi, seda teadlikumaks muutusin ja ühtlasi sujus ka õppimine. Aga mulle pole võõrad hetked, mil ollakse omadega korralikult pahuksis. Oli tegemata tööde kuhjumisi, ebakindlust, ärevust, ka liigset perfektsionismi, mis närvi eriti mustaks ajas, ja keskendumist takistas. Seda kõike kogedes ei osanud ma oma mõtteid ja tundmusi täpsemalt sõnastada. Arvasin, nagu paljud selles vanuses, et olen ainuke, kelle päevad on täis pealesurutud jama ja vaeva. Polnud ka kuhugi pöörduda, et sasipundart paremini või kiiremini lahti harutada. Läbi praeguste õpilaste kohtan paljuskki kunagist ennast ja saan elulises, aga palju teadlikumas rollis, olla osa mineviku hetkedest.

Mis on Teie meelest õppenõustamine?

Õppenõustamine on toetus koolielu kõige laiemas plaanis (jah, tean, kõlab nii ebamääraselt, aga seda on tõesti väga vaja). Õppenõustamine pole ainult plaan võimalikult heade hinnete saamiseks või võlgnevuste likvideerimiseks.

Õppeprotsess hõlmab lisaks õpitulemusele sihte, enese tundmaõppimist, suhestumist ümbritsevaga. Kuna kool on niivõrd sotsiaalne pinnas, siis ka klassi - või grupisisised suhted on väga olulised.

Kas Teie juurde pöörduvad ka õpetajad?

Ikka, kuna õpetaja töötab nii intensiivselt õpilastega, siis probleemid kasvavadki tihti klassi situatsioonist. Ja probleemide esinemisel pöörduakse olukorra täpsustamiseks ka minu poole. Aga on ka vastupidi, mina võtan õpetajatega ühendust, sest on tekkinud küsimusi või märkamist.

Mis on need kõige tavalised probleemid, millega Teie poole pöörduetakse?

Tahaks öelda, et tavalisi probleeme pole. Jah, on valik probleeme, millega tullakse (hinded, hirmud, mahajäämus õppetöös, suhted koolis ja kodus), aga need on sageli omavahel seotud ja määrav on isiklik taustsüsteem, mis on kõigil individuaalne.

Võtame näiteks hinded. Probleemiks võib osutuda isegi see, et 5 asemel saadakse 4. Neile, kel on koolis ja elus palju tumedamad seisud, võib see tunduda arusaamatu. Aga ometi võib see olukorra kogejale kaasa tuua emotsionaalsed raskused, ebakindluse ja lõpuks tirida palju sügavamasse auku kui imestajatel, kel enne oli halvemini... ehk siis probleem võib saada alguse väga suhteliselt pinnalt, aga oluline on, kuidas seda edasi lahendada või toetada.

Ning toetamine ei tähenda ainult julgustamist, ilusat juttu, motivatsioonikõnet. Kui on probleem, siis sellel on sageli hästi konkreetset tegurid, mida saab mustvalgelt paberile panna ning samm-sammult lahendada.

Kas Te jälgite tegevuskava ise või õpilane peab tagasisidet andma?

Ikka jälgin. Aga kui tegevuskava on paika pandud, siis vastutus on ikka õpilasel ka. Kui märkan, et plaan millegipärast ei teostu, uurin ja täpsustan. Kui õpilasele on tehtud individuaalne õppekava või mingisugune tegevusplaan, siis käib ta üldiselt ka regulaarselt minu juures. Saame koos arutada, kuidas plaan on teostunud ja kas on vaja midagi lisada või muuta. Gümnaasiumis küll toetatakse ja nõustatakse, kuid enda valmisolek ja omapoolne panustamine on samuti olulised.

Kas Teie juurde pöördutakse omal tahtel või käib ka Teie juures õpetaja suunatud õpilasi?

Nii seda kui teist. Iroonia tihtipeale seisneb selles, et need, kes on omadega väga halvas seisus (eriti hinnete tõttu), väga ise ei pöördu, neid suunatakse. Aga vist rohkem on selliseid õpilasi, kes tulevad ise, selleks, et rääkida ja arutada, planeerida, nõu küsida.

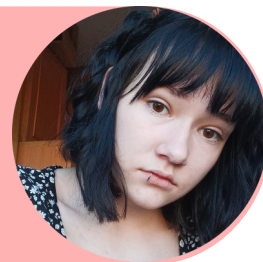
Kas on ka inimesi, kes on kartnud siia tulla?

See on huvitav küsimus. Inimese sisse ju ei näe. Vahel võib enesekindlana näiv inimene sisemiselt väga eba-kindel ja habras olla. Aga üldiselt ei tundunud, et minu juurde hirmuga tulla. Sõltub muidugi ka kohtumisest. Kuid kui on hirm, siis on loogiline arvata, et pigem tuleb see kujunenud olukorrast, mitte minust. Kuid korra on mulle siiski öeldud, et oli tunne, et äkki olen jube, kuid õnneks see tunne pettis. :)

(Kaheteistkümnendike) motiveeritus ja kooli tulevik

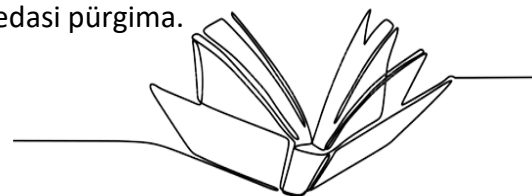
Rebeka Kind ja Ingrid Janter

Oma motiveerituse eest vastutan mina, teised saavad seda mõjutada, aga alguspunktiks olen ikka ise. Koos teiste inimestega õppides tõuseb motiveeritus ja mul tekib rohkem tahet ja energiat millegi kallal töötamiseks, mis aga ei tähenda, et see kõigil inimestel nii on. Kogu aeg ei saa õppida ja olla motiveeritud, vahel on vaja puhata ja olla omaenda mõtetega üksi või nautida kvaliteetaega lähedaste inimestega või hoopis tegeleda hobidega. Tasakaalu nende vahel võib olla raske leida, kuna peale pikka koolipäeva on vaja veel kodutöödega tegeleda ja kontrolltöödeks õppida ning kuidagi ei jõua puhata, aga samas pole vahel üldse motivatsiooni ja energiat, et õppida. Sellega võivad kaasneda viimasel minutil tööde tegemine ja kohustuste edasilükkamine. Selle kõigega on raske toime tulla ja sellepärast peab igaüks katsetama erinevaid viise, kuidas leida tasakaalu kooli ja eraelu vahel. Mida rohkem katsetada ja leida enda jaoks toimiva lahenduse, seda parem, kuna nii on lihtsam

kodutööd teha ja valmistuda juba vaikselt eksamiteks.

Mis motiveerib? Töö peab ikkagi ära tegema, kohusetunne sunnib õpilast tagant. Suuremateks töödeks või eksamiteks valmistumine on raskem, lihtsam on motiveerida end tegema ülesandeid, mille tähtaeg on järgmine päev. Siis võib aga selguda, et ei suudagi nii väikese ajaga suuremahuliseks tööks õppida ning kannatab uni, söömine ja vaimne tervis. Töömaht on suur, seega peab oskama oma aega võimalikult hästi planeerida. See ei tähenda ainult järjepidevat õppimist, vaid tuleks päevaplaani paigutada ka ajavahemikud, mil saab puhata. Esiplaanil peaks olema tervis, muidu kannatab ka õppimine. Samas kui pidevalt mõelda enda heaolule ja jätta kool unarusse, ei jõua ka kuhugi – elu ongi vahel raske, aga tuleviku nimel peab hambad risti edasi pürgima.

Viimane klass gümnaasiumis on kätte jõudnud ja õpilased tunnevad, et pinged on laes või hoopis langenud, aga kõigil on üks ja sama mõte peas – lõpetada gümnaasium ja teha eksamid ära. Täiesti oleneb inimesest, tema suhtumisest ja iseloomust, kas on motivatsiooni pingutada ja vaeva näha 12. klassis või ei, aga lõpusirgel peaksid pingutama kõik, kuna on vaja viimane kursus kõigis ainetes saada positiivne. Osa abituriente teab juba, kuhu nad tahavad edasi õppima minna või kuhu tööle, aga mingil osal pole õrna aimu ka, kuid see on täiesti tavaline. Kõik oleme erinevad ja meil kõigil on erinevad sihid. Elus on nii palju võimalusi, mida edasi teha. Näiteks minna ülikooli (välismaale), tööle, õppida kindel amet selgeks, tegeleda oma hobiga, käia koolitustel, mis huvitab, võtta aasta puhkuseks, reisida maailmas jne.

Mõeldes tulevikule ja kooli lõpetamisele on mõni kaheteistkümnendik nukker – tore õhkkond, tutvused, turvatunne, mälestused, mis peavad maha jääma. Mõni aga mõtleb ärevusega tulevikule, sest see on ähmane või segane. Kuid võib-olla ei olegi vaja üleliia muretseda, sest huvid on vaikselt välja kujunenud ja karjäärivalikud välja nopitud, mõnel rohkem, mõnel vähem. Kuhugi ikka jõuab, võimalusi tekib juurde eriti siis, kui olla avatud – käia erinevatel üritustel, lahtiste uste päevadel jms. Kel on vaja oma plaanide üle arutada, võiks külastada karjäärinõustajat.

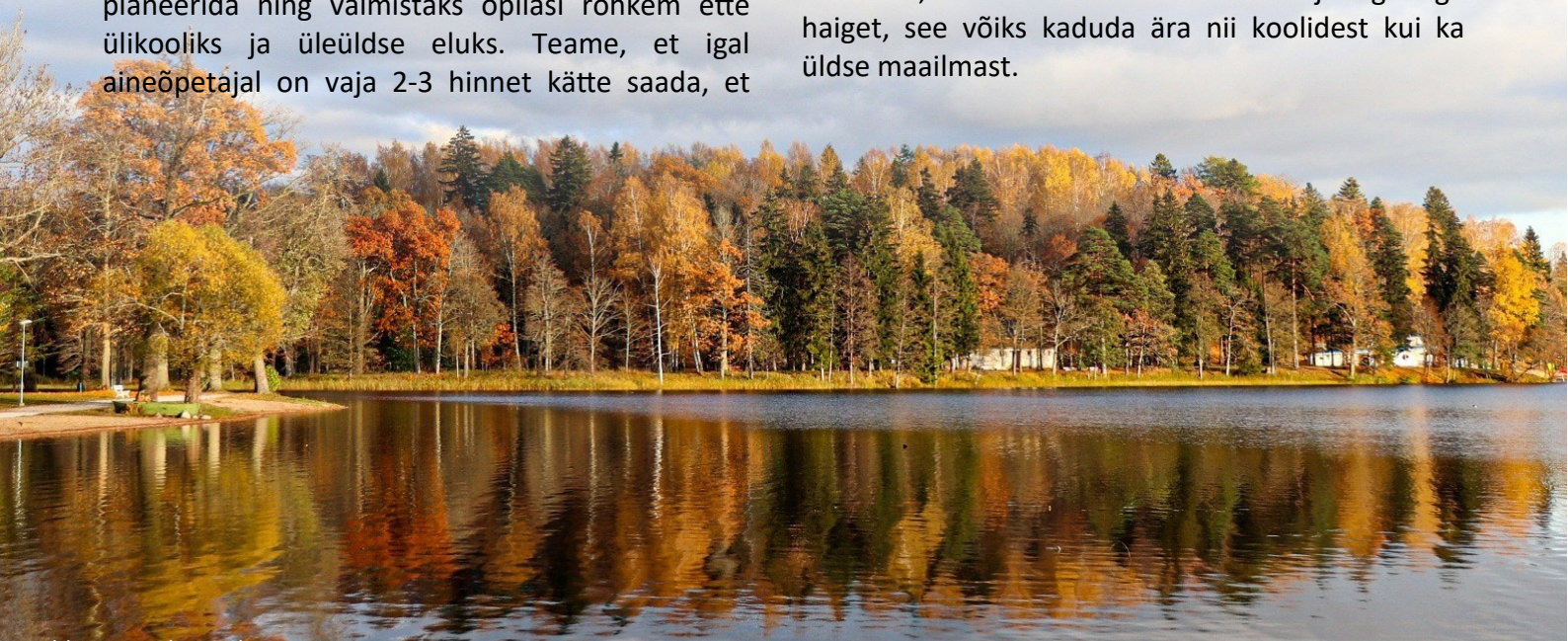
Milline aga võiks näha kool välja 20 aasta pärast? Mida oleks vaja muuta, mida mitte?

Gümnaasiumis võiks olla rohkem iseseisva õppimise ja e-õppe päevi, kuna see õpetaks rohkem, kuidas iseseisvalt toimetada ja oma aega planeerida ning valmistaks õpilasi rohkem ette ülikooliks ja üldse eluks. Teame, et igal aineõpetajal on vaja 2-3 hinnet kätte saada, et

panna meile kursusehinded, aga tihtilugu satuvad kõigi õppeainete tööd ühele ja samale nädalale või isegi kahele nädalale. Õpilased üritavad need 1-2 nädalat vastu pidada ja mitte ebaõnnestuda, et ei peaks töid uuesti tegema. Kui ongi nädalas näiteks 5 tööd ja on vaja õppida iga päev kontrolltööks ning veel lisaks teha muid kodutöid, siis jooksevad mõtted kokku ja midagi ei püsi enam peas ning suurem tõenäosus on teha töö kahele. Väga keeruline on valida, milliseid töid vastata enne järele ning nädala sees võib olla vaja õppida ka muudeks töödeks. Seega oleks palju lihtsam, kui oleks piirang, kui palju võib mahukaid töid ühel nädalal olla ja nädalas võiks olla kaks järelevastamise aega. Kui töid on kuhjatud ebaõiglaselt palju, peaks sellest märku andma klassijuhatajale.

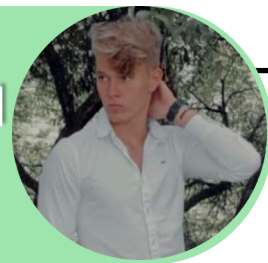
Gümnaasiumis oleme juba nii vanad, et me võiksime saada juba ise enda eest otsuseid teha ja valida, mis meile on parem. Vihikute asemel võiksime kasutada konspektide tegemiseks sülevõi tahvelarvuteid. See oleks palju keskkonnasõbralikum, kuna siis raiskaksime vähem paberit. Ülesannetele saaksime ligi Terast – nii ei pea õpetaja kogu klassile töölehti välja printima (sästab loodust ja aega). Jah, igas aines see ei ole võimalik, aga kui õpilased soovivad kasutada arvuteid näiteks oma konspekti tegemiseks, siis see võiks olla nende valik. Lisaks on arvuti kaasas kandmine palju kergem kui vihikute. Milline on tulevik? Vastuse peaks leidma küsimusele, kes vastutab, et igal õpilasel on oma arvuti, millega koolis tööd teha.

Ilmselgelt oleme kõik jõudnud juba gümnaasiumi ning tahaks loota, et koolikiusamist ei ole, aga kahjuks see nii ei ole. Ikka ja jälle on meil koolis inimesed, kes teevad üksteisele sõnade ja tegudega haiget, see võiks kaduda ära nii koolidest kui ka üldse maailmast.

Tamme õpilased on kõige tugevamad

Tanmar Zingfeld

Tänapäeval on ülipopulaarseks tegevuseks jõusaalis käimine. Lähme tagasi aastasse 2020, kui algas koroonapandeemia. Rahval jäi karantiini tõttu aega üle ning inimesed leidsid endale uusi hobisid. Tik-tokis ja muudel internetiplatvormidel hakkasid levima videod noortest, kes oma progressi ka teistele tutvustasid. Kuhu on see jõudnud tänasel päeval?

Oleks patt öelda, et Tartu Tamme Gümnaasiumi õpilased ei ole füüsiliselt vormis ja ei hoiu endas tohutut jõudu. Oleme riigigümnaasium ja meie valdusesse on usaldatud hubane, üpris uute masinatega ning mugav jõusaal. Paljud kaasõpilased käivad peale rasket, mitmetunnist ajude ragistamist veel kooli jõusaalis end turgutamas. On vähetõenäoline, et argipäeval lähedal asuvat Gymini külastades ei kohta mõnda koolikaaslast. Lisaks on meil kehalise kasvatuses garderoobide uste ees seinal plakatid, kus on kirjas kooli rekordid jõutõmbes, rinnalt surumises ja kätekõverdustes kahe minuti jooksul. Meil on meie oma musklimees, eeskujud, bioloogiaõpetaja Aivar Meldre, kes latti kõrgel hoiab. Üks 11. tehnoloogiaklassi õpilane ütles, et just Meldre oli inimene, kes inspireeris kümnenda klassi keskel teda jõusaali treeningutega alustama. Seetõttu on paslik just tema käest elu uurida.

Milline mulje on jäänud Tamme gümnaasiumi õpilaste elustilist jõutreeninguga seoses?

Aivar Meldre: Nagu mujal maailmas nii ka TTG-s muutub jõutreening/fitness üha populaarsemaks. Väga paljud õpilased on toitumise ja jõutreeninguga keskmisest rohkem kursis ning küsivad tihti nendealaseid küsimusi.

Mõnede tüüpide puhul olen täheldanud, et jõusaalitreeningutele pannakse rohkem rõhku kui koolile või viibitakse isegi jõusaalis sellisel ajal, kui tunniplaani järgi peaks koolitunnis olema. Minu meelest on asi lihtne: keskharidust saad omandada ühe korra, jõusaalis saad käia kogu ülejäänud elu. Norivalt veel: noored võiksid rohkem lugeda jõusaali seintel olevat "jõusaali etiketti". Kas just

"püha koht", kuid igal juhul tuleb jõusaalis viibijate ja ülejäänud koolipere vastu olla lugupidav, sh asetada raskused jm vahendid oma algsele kohale tagasi. Kui jaksad ära tõsta, jaksad ka tagasi tõsta (kahekordne trenn ühe trenni hinna eest!).

Samas olen enamiku jõutreeningutega tegelevate õpilaste puhul täheldanud rahulikkust, ettevaatlikkust ja intelligentset lähenemist jõutreeningule. Ära häbene abi küsida! Samas ära ka stressa, kui sina eelistad sporti, mis ei ole jõusport – sa ei pea kopeerima seda, mis on hetkel populaarne!). **Parim spordiala on see, mis sulle meeldib ning mida sa suudad teha jätkusuutlikult.**

Inspireeriv on näha asjalikke noori jõusaalis ja/või jõutreeninguga pingutamas. Meie koolis on õpilasi, kes käivad tõstesporti ja jõutõstmise võistlustel, ning õpilasi, kes teevad jõunumbritega õpetajatele silmad ette – vägev ning motiveeriv värk! Kuid enne, kui vanemate rahakotile kaalu langetuskuuri hakkad tegema, siis veendu, et oled ikka paar kuud regulaarselt trennis käinud, ei "lõhu" end trennis, toitunud mitmekesiselt, sööd palju juurikaid ja magad piisavalt :).

Tervislike harjumuste kujundamine on palju jätkusuutlikum, tervislikum (nii vaimselt kui füüsiliselt) ning odavam kui kõigi säästude eest (sh koolist poppi tehes) oma energia lühiajaline jõusaalile pühendamine. Kui esialgne trenni-entusiasm üle läheb ning kofeiini vastu tolerantsus tekib, on väga raske motivatsiooni hoida, järjepidevalt trenni teha ja (rohkem) toitumist jälgida. Kui sa teed endale harjumuseks nädalas mõned korrad trenni teha – nii oma vaimse kui füüsilise tervise jaoks – ning toitunud mitmekesiselt oma tervise jaoks, mitte selleks, et võimalikult kiiresti "suureks ja tugevaks" saada, saavad need osaks sinu elustilist. Nii pead vastu ka selle väga pika aja, milleks on jõu- ja ilunumbrite suurendamine.

Järgmises lehes räägib Meldre ka toidulisanditest!

Kuidas sisustada oma vaba aega?

Kärt Utsu

Filmisoovitust: “Õnne otsinguil” ehk “The Pursuit of Happiness” (Gabriele Muccino)

November on kuu, mil pööratakse tähelepanu noortele, kel pole kohta, mida nimetada koduks. Seetõttu soovime vaadata Oscarile nomineeritud filmi “Õnne otsinguil”, kus peaosas mängiv Will Smith näitab, milline on elu kodutu üksikisana. Filmi keskne mõte on väga liigutav ja kindlasti ka hea materjal, mida kirjandis kasutada.

TED
TALKS
DAILY

Podcast ehk taskuhäälingusaade “TED Talks Daily” (Elise Hu)

TED Talks Daily postitab igal argipäeval 10-20-minutilise episoodi, mida on lausa imeline kuulata teel kooli või koju. Teemad varieeruvad ehk teisipäeval võib kuulata videomängude positiivsest poolest ja reedel räägitakse hoopis produktiivsetest liidritest. *Podcast* on silmaringi laiendav ning inglise keele oskust arendav.

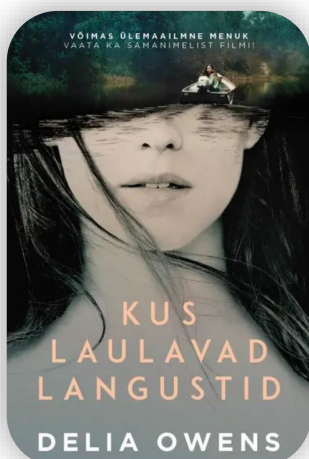
Raamatusoovitust: “Kus laulavad langustid”

(Delia Owens)

Kõik lugejad teavad, et sellele raamatule on pandud tiitel *modern classic* ehk otsetõlkes tänapäevane klassika. Seda ka põhjusega, Owensi kirjastiil on tõesti ilus ning kui see raamat pole veel su lugemisnimekirjas, peaksid selle lisamist tugevalt kaaluma.

Pilt: Puhka Eestis

Õhtuse matkaraja soovitus: **Luhasoo matkarada**

Kui koolistress on juba talumatu, on aeg kokku kutsuda autotäis sõpru, et kütuseraha Luhasoose sõiduks ära jagada ja minna matkama. Luhasoo on imeilus alati ning 5-kilomeetrine matkarada on läbitav iga ilmaga.

TTG muusikamaitse ja kooliraadio

Aune Altmäe

Meie koolis tegutseb raadiotiim, kes tegeleb sellega, et meie koolimajas kõlaks kõigile meeldivad laulud. Palusime meie kallil kooliperel täita küsimustiku, et saaksime parema ülevaate sellest, mida kõige rohkem kuulatakse. Küsimustikule vastas kokku 167 inimest, kellest 12 olid õpetajad. Kõige armastatum muusikažanr meie koolis on popmuusika. Teisele kohale jäi räppmuusika. Küsisime ka lemmiklauljat ja/või -bändi. Kõige populaarsemad vastused on järgmised: Queen, Abba, Chase Atlantic, Harry Styles, Arctic Monkeys, Shawn Mendes, Ed Sheeran, Anne Veski, Terminaator, Lana del Rey ja Taylor Swift. Muusikamaitse meie koolis on seinast seina ja väga tore on näha, et saime nii palju erinevaid vastuseid.

Palusime Arnika Aadusool ja Mathias Möttusel kirjeldada raadiotiimi.

Arnika: "Kui mina Tammesse tööle tulin (2016), siis mõl- lasid raadioruumis Karl Joosep Mark ja Riho Rosenthal aka arktilised ahvipärdikud. Nagu nad ise ütlesid: "Arktilised ahvid on väga arvestatav osa meie kooli- raadiost." Vähemalt paar korda nädalas kostis kori- dorides Arctic Monkeys "Do I wanna know?", mis on ju- ba aastast 2015 mu telefonihelin. Tuleb uskuda märki- desse ning nii ma Mathias Möttöse koostööettepaneku vastu võtsin – tema vastutab raadio tehnilise poole eest ning mina haldan meeskonda.

Sellest kahe mehe duoprojektist on kasvanud tänaseks välja väga arvestatav kooliraadio, mis kasvab ja areneb iga aastaga.

Kooliraadio eesmärgiks on elavdada koolipäeva erine- vate muusikažanrite ning esitajatega, et iga koolipere liige saaks kas või ühe loo ajal kaasa ümiseda või muusika taktis õõtsuda. Meil on 490 õpilast ja üle 50 töötaja – milline suur hulk lemmiklugusid ja mitmekesisust.

Kogu seda potentsiaali on avastamas ja välja kaevamas 2022. aasta raadiomeeskond, kuhu kuuluvad Kerttu Lisette Kadajane, Arto Reinik, Aune Altmäe, Karl-Markus Pastak, Karl Hendrik Kanna, Kristi Kasemaa, Keidi Raissaar, Markus Kairo Salumets ja Miriam-Gerlin Kakko.

Juba on õpetajate päeval kõlanud õpetajate lemmiklood ning iga päev ka meeskonna koostatud *playlist*'id, kuid palju on veel tulemas. Plaanis on käima lükata kooliraa- dio Instagram([@ttg_kooliraadio](https://www.instagram.com/ttg_kooliraadio)), et olla oma kuula- jaskonnaga rohkem seotud ning korraldada kuula-

jamänge. Kõigil on võimalus saada oma sünnipäeval ter- vitatud ning kuulda oma soovilugu. Tõmbame käima hommikuprogrammi, muusikaajaloo erisaate ja žan- ripäevad ning taas elustame uue muusika reeded. On mida oodata! Meeskonnal on hoogu ja meil on neisse usku. Elagu muusika!"

Mathias: "TTG kooliraadio alustas minu mäletamist mööda 2019. aastal, kui pakkusin UPT teemana välja idee teha vahetunnis kooliperele raadiosaateid. Meil olid üle koolimaja olemas kõlarid häälteavitussüsteemi jaoks, seega sai ühendatud nende taha helipult ning seatud üles raadioarvuti, mille abil lasta muusikat ja mil- lesse salvestada raadiosaateid, et neid siis maha mängida. Loomulikult saame edastada kooliraadio kau- du mistahes raadiojaama või internetiraadio kanalit, näiteks lõpueksami eel mängime reaajas haridus- ministri tervitust.

Raadiomeeskond vahetub iga aastal ning kooliraadio sisu varieerub – tavaks on saanud töötajate ja õpilaste lemmikmuusika mängimine vahetunnis, kuid on tehtud erinevaid loosimänge, intervjuusid, sündmusi tut- vustavat nädalasaadet ning lausa muusikasaateid.

Minu unistus oleks, et kooliraadiol oleks toimiv saate- kava ehk 2-3 saadet, mis oleks iga nädal eetris. Näiteks muusikasaade, kus tutvustatakse erinevaid artiste ja mängitakse tema laule. Võiks olla ka koolipere liitev roll, kus regulaarselt pööratakse tähelepanu koolisündmus- tele, reklaamitakse üritusi, mis on koolis tulemas, et raa- dio ei oleks ainult muusika. See on minu enda nägemus ja unistus. Kahjuks ei ole see veel meil õnneks läinud, aga loodetavasti jõuame selleni."

Kas tõesti on TTG kõige mahlasem müüt see, et kõigil meie kooli õpetajatel on väidetavalt 6 varvast?

Kristi Kasemaa

Siim Savik

20. oktoobrini sai vastata küsitlusele “Kooli müüdid ja suundade näod”, millele küll väga paljud inimesed jätsid vastamata, kuid siiski tuli välja mõningaid päris huvitavaid infokilde, mida käisime ümber lükkamas või tõestamas.

Müüt või reaalsus?

Kas reaallainete õpetajad on seotud püramiidskeemiga? Mõnel õpilasel on tekkinud kahtlus, et teatud õpetajad osalevad püramiidskeemis. Üheks liikmeks kahtlustatakse olevat õpetaja Summelit, kes on väidetavalt püramiidskeemis teenitud rahaga reisinud läbi kõik maailma riigid. Küsides temalt, kas see on tõsi, eitas ta ainult seda, et ei ole reisinud igasse riiki. Saime ka veel teada, et osa ei võta õpetaja Tokko, kuid ta ei eitanud teiste kuuluvust sinna.

Kas wc-des toimuvad kahtlased asjad? See, et tualettruumides toimub midagi, on kindel, aga mis seal täpsemalt toimub? Meie kui rahva seas tuntud vetsuvaatlejad läksime ja uurisime välja,

mis seal siis ikkagi täpsemalt toimub. Vaatluste põhjal saame väita, et meie õpilased ei ole üldse nii paid, kui kõrvalt tundub, sest wc-des ei tekita tossu mitte tossumasin Stairville af-40, vaid meie enda imearmsad õpilased. Väga halb! (Kuid) lootus pole veel kadunud, sest meie seas on ka neid, kes käivad tualettruumides lihtsalt imelist luulet nautimas. (Mida kahjuks enam ei ole, sest meie seas on indiviid, kes need eemaldas >:[)

Kas õpetaja Kirpu laps jääb koju hilinedes ukse taha? Kindlasti olete kuulnud koolimaja peal või ise kogenud, et kui õpetaja Kirpu tundi hilineda, on oht mitte klassi saada. Kas ka selline reegel kehtib tema lastele? Õpetaja Kirpu andis meile väga konkreetse ja napisõnalise vastuse: “Jah.” Õpetaja lapsed on ilmselt ammu läbinud ellujäämiskursuse ja saavad ka iseseisvalt hakka-

Kirjuta meile, kui oled kuulnud kuulujuttu, mida peaksime kontrollima!

istun siin, vaikselt mõtisklen ja kakan
mis on siis kurikuulus abstraktsioon —
samal ajal käimas on mul ekstraktisoon
möödas igavik või paar ning lõpetama
hakkan
kuid järsku märkan, et koridorid vakka
ja mõistan, et vahetund on lakkand'
kiirelt pühin, tõmban vett, käsi pesen
ja viimaks Summeli tundi jooksen
- Mina

Kultuurinurk

Hingan katkendlikult,
silme ees udu
Olen väljaspool kodu
Astun enda varju peale
Ja püüan mõtteid viia mujale –
keskenduda heale

Mind jälgitakse, ma erinen
Vaikus
Huul närimisest verine –
Ärevusehaigus

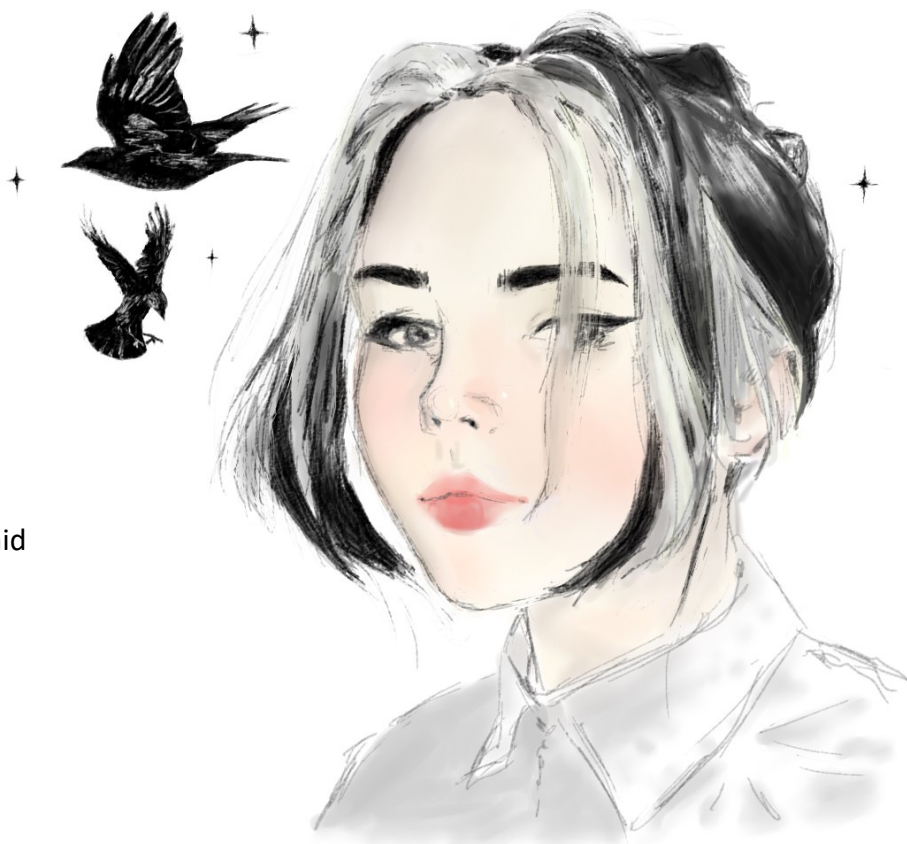
Jalutan, selg kõver
Sammude saatel kaovad tunnid

Luuletuste ja
pildi autor: IJ

Ootus

Joon kohvi – pea on valus
Paremas kõrvas laul,
vasakus klaver
Järeldus ei ole alus
Mis on nägu, mis on pale
Küsimusi pea on täis
Väike, aga mahlane mais

Keha läbinisti nõder
End edasi sunnin
Rauamaitse suus, nägu tuim
Pealtnäha eestlaslik uim
Tegelikult värin
See on minu olemus, minu isiksuse täring

Kokku panna enam ei saa
Isegi teadlane on maas
Nutab patja
Näo piirjooned vatjad
Pea tühjust täis
Tühi, aga täis

Mõni aeg tagasi andis meie kooli 12.KU õpilane Kristo Saarna välja raamatu pealkirjaga “Egomaniakest enesearmastaja”. See raamat räägib loo, kuidas üks inimhing ihkab nii väga tunda armastust, kuid südame murdudes leiab end kokku kleepides hoopis midagi olulisemat— armastuse enda vastu. Raamatu küljendaja oli meie enda toimetaja Ingrid Janter.

Ma igatsen sind
Nagu sooja suvekuumust
Nagu vanemad igatsevad noorust
Ammukaotatud voorust
Või unustuste hõlma vajunud lootust

Ma igatsen sind
Ja see vist ei muutugi
Mu käsi sa enam ei puutugi
Näin sulle ükskõikne, vahel tüütugi
Seda varjata sa ei püüdnudki

Ma igatsen sind
Sinule mõeldes tuksub mu rind
Heliseb lõpmatuseni hing
Kaob avardunud silmaring
Miks ei mõista sa mind?
Minust saab
Tuhast tõusev tulilind

Keelekeerud

Pildi autor: Angela Johanna Hopfeldt

Hulgasõnad **enamik** ja **osa** käivad kokku mitmusliku nimisõnaga (*osa dokumente*), **mitu** ja **mõni** ainsuslikuga (*mõni dokument*). Koos hulgasõna ainsusega jääb lauses ainsusse ka tegusõna (*osa dokumente puudub*). Kui hulgasõna kasutatakse lauses, kus on sõna *olema* pöördvorm koos nimi- või omadussõnaga (*on osakonnajuhataja, on asjalik*), jääb hulgasõna ainsusse, aga nimi- või omadussõna ja vajaduse korral ka tegusõna on mitmuses (*mitu inimest on osakonnajuhatajad ~ olid asjalikud*). Erand on sõna **mõni**, mille puhul on ka teised lauseliikmed ainsuses. (Allikas: Helika Mäekivi „Keerukast klaariks“)

Räägid ühest tervikust, siis tegusõna jääb ka ainsusesse: **Klass läheb** rõõmsalt metsa. **Enamik** söögiseentest **maitseb** hästi. Osa meist ei taha näha pitsa peal seeni, osa meist arvab, et ananass ja soolane toit ei käi kokku. Kahju, et mõni inimene ei tea, mis on hea! Lisaks: pitsa on oma, ikka püsti, *pizza* vaatab rohkem kinganina ehk Itaalia poole ehk on kaldu (tsitaatsõna)! Tervisesõber läheb koju ja teeb hoopis tomati-*mozzarella*-salati.

Väike väsinud emakeeleõpetaja tahab Napoleoni kooki (või napooleonikooki), aga on rõõmus ka Mulgi pudru või mulgipudru üle. Mida see siis tähendab? EKI rahvas seletab: „Kohanimi võib sõnaühendis esineda omastavas käändes täiendina. Selline täiend võib näidata kohakuuluvust (*Rootsi kroon* kui Rootsis kehtiv kroon, *Saksa auto* kui Saksamaal toodetud auto, *Kihnu seelik* kui Kihnus kantav seelik), rahvuskuuluvust (*eesti kirjanik* või *eesti soost kirjanik* kui eestlasest kirjanik, *eesti vanasõna* kui eestlaste vanasõna) või liiki (*Hollandi juust* kui juustusort).“ Kui miskit on juba väga armsaks saanud, võib ta olla ka keeles juba mугanenud, näiteks õige on nii Aleksandri kook kui ka aleksandrikook. Head (keele)isu!

@tamme.leht